

X. 2. A CIVIL TÁRSADALOM (szerk.: PÁL VIKTOR)

A civil társadalom értelmezései és jelentősége

Nemzetközi kitekintés

A hazai civil társadalom és civil szervezetek

Kárpát-medencei magyar civil szervezetek határainkon túl

XI. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

XI. 1. DIPLOMÁCIAI KAPCSOLATOK (szerk.: BÁBA IVÁN)

A magyar állam diplomáciai kapcsolatainak múltja

A magyar állam diplomáciai kapcsolatai 1990 után

XI. 2. KÜLGAZDASÁGI KAPCSOLATOK (szerk.: HALMAI PÉTER, VÁRKONYI LÁSZLÓ)

A külgazdasági kapcsolatok múltja

Kereskedelempolitika 1990 után

Külgazdasági folyamatok 1990 után

XII. MAGYAR TEHETSÉGFÖLDRAJZ

(szerk.: GYÖRI FERENC, MÁTYÁS SZABOLCS)

A tehetségföldrajzról

Tehetségek a térben

Magyar talentumok a nagyvilágban

Magyar találmányok

SZERZŐK, IRODALOM ÉS FORRÁSOK

ÁBRÁK, TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

KÉPEK JEGYZÉKE

MAGYAR ÉS IDEGEN NYELVŰ NÉVJEGYZÉK

ELŐSZÓ

A tisztelt olvasó *Magyarország Nemzeti Atlasza* (MNA) új kiadásának az Állam és nemzet című kötetét tartja a kezében. A *nemzeti atlasz az adott ország, nemzet „személyi igazolványa”, mely a zászló, a címer és a himnusz mellett a nemzeti jelképek egyik legfontosabbika.* A jelen kötet a korábbihoz hasonló széles körű szakmai összefogással valósult meg, 18 szerkesztő, 53 fejezetszerző, 64 térképszerző, több tucat térképész, szakmai és nyelvi lektor kiváló munkáját dicséri. Az MNA különös fontosságát átérezve, az elmúlt években nem csupán a kiadó intézmény és kiemelt stratégiai partnere, az adatbázis túlnyomó részét biztosító *Központi Statisztikai Hivatal* – munkájukat közfeladatként végző – munkatársai, hanem az egyetemeken (pl. SZTE, ELTE, ME, NKE, BBTE, PTE) és más támogató, közreműködő szervek, intézmények (pl. HUN-REN BTK, HUN-REN CSFK, HUN-REN KRTK) munkatársai is nagy lelkesedéssel, önzetlenül vettek részt ebben az összemzeti vállalkozásban.

Mielőtt részletesebben is megismerkednénk országunk és nemzetünk e térképekben testet öltött szimbólumának harmadikként megjelent kötetével, nagy örömmel szolgálunk, ha a kedves olvasó velem tartana azon a képzeletbeli nemzetközi és hazai ösvényen, mely a kiadványnak és digitális változatának megszületéséhez elvezetett.

A *nemzeti atlasz* egy – általában szöveges magyarázatokkal és különféle illusztrációkkal is kiegészített – térképsorozat, amely logikusan, arányosan felépített, meghatározott méretarányokban ábrázolt, kartográfiai viszonylag egységes kivitelű térképeken az adott állam természeti, gazdasági és társadalmi adottságait mutatja be az ország lakóinak, illetve a külföldi érdeklődőknek. Az eddig megjelent nemzeti atlaszok *főbb közös jellemzője az, hogy tárgykörük egy adott állam területére vonatkozik; egy ország természeti, társadalmi, gazdasági térszerkezetét, annak tér-időbeli jellemzőit csaknem enciklopédikus igénytel, összetett módon, rendszerezetten, egymást logikusan követő térképek sorozatával mutatják be.* A nemzeti atlaszokkal szembeni *legfontosabb elvárások: szolgálniuk kell az állam, a nemzet reprezentációját, az államigazgatási tervezést és döntést, a tudományos kutatást, a köz- és felsőoktatást, valamint – közérthetőségük révén – a művelt, széles nyilvánosság igényeinek kielégítését is.*

Napjainkban a Föld országainak többsége rendelkezik nemzeti atlaszal mint fontos nemzeti szimbólumával. Általában a nemzeti függetlenségre törekedve vagy azt elérve jelentették meg, és utána többnyire két-három évtizedenként frissítik. Az első atlasz az orosz fennhatóságtól szabadulni kívánó *Finnország* adta ki 1899-ben. A 20. század derekáig az atlaszok túlnyomó része *egyetlen kötetben* jelent meg, de méretük meglehetősen változó, *módszertanuk* többnyire *rendezetlen, tartalmuk inkább természetföldrajzi jellegű* volt. A második világháború után számos fejlett ország látott hozzá (első vagy újabb) nemzeti atlaszának megalkotásához, immár a *területi tervezés, területfejlesztés* céljával.

Az 1980-as évektől kezdve *korszakváltás* zajlott le a nemzeti atlaszok történetében – alapvetően *marketing* okok miatt. Az egyre igényesebb nemzeti atlaszok immár a *művelt átlagembereket, valamint a köz-, illetve felsőoktatás szereplőit* célozták meg. A *funkcióváltás* jelként a közérthetőség, népszerűség, jobb eladhatóság érdekében az atlaszokban a térképek rovására rendkívül megnőtt a magyarázó szövegek, fényképek, kü-

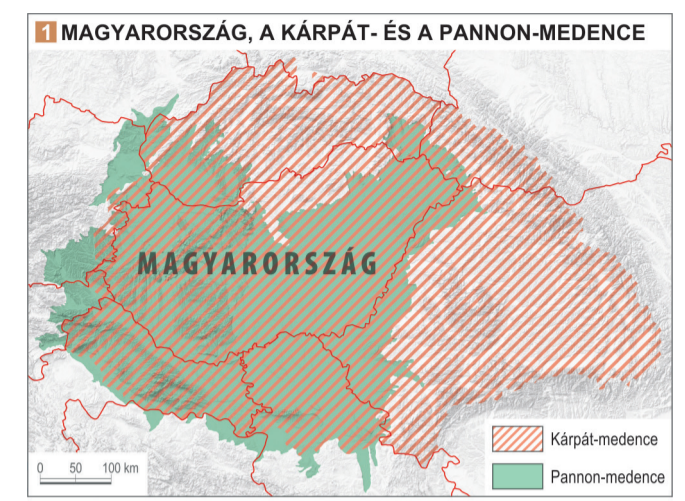
lönböző grafikák aránya, a térképek gyakran leegyszerűsödtek, a tematikákban a fő hangsúly a társadalmat, a felhasználókat leginkább érdeklő témákra helyeződött át. A továbbra is tudományos alapokon nyugvó, de már piacorientált, tömegfogyasztásra is alkalmas, modern atlaszok a hagyományos nyomtatott forma mellett az 1980-as évek végétől *elektronikus változatban* is megjelentek. A személyi számítógépek megszületése, majd széles körű elterjedése világszerte forradalmasította a térképészetet és azon belül az atlaszkartográfiát is. Az 1990-es évektől a gyártási technikában és az információtechnológiában lezajlott változások eredményeként a modern atlaszok egyformán képesek megfelelni az elmúlt évszázad egyes időszakában eltérő hangsúlyt kapott, különböző funkcióknak. Az újszülött *elektronikus atlaszok* közül kezdetben a hagyományos módon, nyomtatásban megjelent *atlaszok CD-ROM változatai* (kísérői) bukkantak fel a piacon, majd – elsőként Kanadában – életre kelt az első *világháló (internetes, webes) nemzeti atlasz* is.

Az elmúlt két évtizedben kiadott nemzeti atlaszok körében a hagyományos, nyomtatott formában megjelentek kétségtelenül háttérbe szorultak a szinte végtelen mennyiségű multimédiás elemet (pl. fényképet, videót, animációt, világháló hiperhivatkozást) tartalmazó elektronikus változatokkal szemben. Am „az áramszünet idején is működő” *papír alapú atlaszok* – melyek közül egyet az olvasó is a kezében tart – mint az adott állam földrajzi környezetének kiemelkedő fontosságú *kordokumentumai*, nem tűntek el, hanem látványosan *megújultak, érdekesebbé, lebilincselőbbé* váltak az elektronikus tömegkommunikációs verseny során. Az *elektronikus atlaszok* pedig a *területi vonatkozású információszerezés és elemzés elsődleges forrásaivá, eszközeivé* váltak. Az utóbbiak közül a *világhálón megjelenő (webes) atlaszok könnyű elérhetőségükkel, naprakészségükkel, szinte kimeríthetetlen adat- és térképtárolási kapacitásukkal* tűnnek vonzóknak.

A *magyar földrajztudomány és térképészet* mindig meghatározó szerepet játszott a *nemzet- és honismeret* fejlesztésében, a magyarságról és az országról alkotott kép formálásában. Az első világháború után az ország korábbi területi egységének teljes vagy részleges helyreállításához igazolásul szolgáló, a trianoni katasztrófa hatásait tükröző, többnyire francia, angol vagy német nyelvű földrajzi és kartográfiai munkák, köztük térképek, térképsorozatok, atlaszok jelentek meg.

1945-ben a jelenlegi HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet szervezeti elődjének számító Államtudományi Intézetben *magyarul és angolul* elkészült *Középeurópa atlasz* a nemzeti atlaszokkal szemben támasztott követelmények mindegyikének megfelelt, de nem kizárólag egy állam (Magyarország) területét, hanem hazánkat, a *Kárpát-medencét és annak meglehetősen tág* (12 országot érintő) *környezetét* ábrázolta.

1948 után, az alapvető politikai, társadalmi, gazdasági változásokat, az államszocialista rendszer megszilárdítását követően, 1967-ben jelent meg *Magyarország Nemzeti Atlaszá*nak első kiadása, mely az új szocialista Magyarországot volt hivatva bemutatni. A térképgyűjtemény munkálatai 1959-ben kezdődtek meg a Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU) Nemzeti Atlaszok Bizottsága ajánlásai alapján. Az MTA (főleg annak Földrajzi Bizottsága) tudományos és Kartográfiai Vállalat térképészeti közreműködésével megjelent mű a „*gazdaságvezetés és területi munkájának*” segítését és az általános *honismereti tájékoztatást* tűzte ki célul. Az MTA

1983-ban ismét kormányzati támogatással, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériummal való összefogásban határozta el az MNA újabb kiadását. Az MTA *Földrajztudományi Kutatóintézet irányításával* 87 (túlnyomórészt) állami intézmény, szervezet és 183 szerző, szerkesztő közreműködésével, a rendszerváltás előtti pillanatban, 1989-ben jelent meg az *MNA második kiadása*. A korábbihoz képest *terjedelmében közel négyszeresére* nőtt, még mindig *egyetlen kötetben* megjelent atlasz a *külvilág felé való nyitás* érdekében két-nyelvűvé vált (*magyar és angol*).

Az 1989 utáni alapvető társadalmi-gazdasági változások arra készítettek az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetét, hogy a társadalom gyors és pontos tájékoztatása érdekében, 1994–1995 között *kiegészítő lapokban* folytassa az MNA kiadását. A *korszerű nemzetközi trendekhez való felzárkózást* nem csupán az egységes, hatalmas terjedelmű kötetben való megjelenéssel történő szakítás jelentette, hanem a *funkcióváltás, a művelt nagyközönség és az oktatás felé való nyitás*, a társadalom széles rétegeit érdeklő, *problémaorientált tematika* és a térképészkeresztnél a hagyományosról a *digitális technikára (ArcGIS) való átállás* is.

Az MNA új kiadásának előkészületekét, regionális atlaszszorozata keretében a jogelőd MTA Földrajztudományi Kutatóintézete 2009-ben angolul (*Hungary in Maps*), 2011-ben magyarul (*Magyarország térképeiben*) jelentette meg viszonylag kisméretű honismereti atlaszát, mely gyors áttekintést kívánt nyújtani a harmadik évezred elejének Magyarországról és számos térkép segítségével hazánkról, a Kárpát-medencéről is.

Közel negyedszázaddal az MNA második kiadása után, 2013-ban – a történelmi előzményeknek megfelelően ismét – az *MTA CSFK Földrajztudományi Intézetének* vezetésével, az MTA támogatásával elindultak az *MNA új (hagyományos) kiadásának* előkészületei.

A fő célok tekintetében egyedülálló újdonság, hogy az MNA 2018-ban, a *Természeti környezet* című kötettel elindult kiadása nem csupán Magyarországra, hanem – ahol a szükséges adatok rendelkezésre állnak – a Kárpát-medencére és annak szomszédjaira (a Kárpát–Pannon-térségre) – tehát 12 ország kb. fél-millió km²-nyi területére, 34 ezer településére – vonatkozóan kívánja a *természet, a társadalom és a gazdaság dinamikus térszerkezetét* bemutatni. Itt jegyezzük meg, hogy a gyakran szinonimáknak vélt Pannon- és Kárpát-medence fogalmakat az MNA-ban élesen megkülönböztetjük egymástól. Míg a *Pannon-medence* földtudományi, természeti fogalom és az Alpok, a Kárpátok, valamint a Dinaridák közötti tényleges medencét, addig a jelenleg a magyar nyelvben mindennaposan és tömegesen használt *Kárpát-medence* (irredata jelentéstartalom nélkül, de határokon átívelően) a törté-

neti-kulturális haza fogalmát, a magyarság őshonos szállásterületét, gyakorlatilag a történelmi államterületet jelenti **1**.

További fontos cél színvonalas geoinformatikai háttéranyag összeállítása a kormányzat, illetve a köz- és felsőoktatás számára és közkinccsé tételük, vagyis közérthető és elérhető legyen a társadalom széles rétegei számára a Magyarországról és a Kárpát-medencéről tudományos alapossággal készített ismeretanyag.

A hagyományos (nyomtatott) változat mellett, a világhálón megjelenő MNA esetében alapvető törekvésünk az interaktív elemzési, keresési lehetőség megvalósítása, a kor technikai elvárásainak megfelelő interaktív digitális nemzeti geoinformatikai rendszer kialakítása és annak feltöltése az MNA tartalmával. A külföld hiteles és nemzetközi színvonalú tájékoztatása érdekében elengedhetetlen az MNA 2018-tól megjelentetni tervezett négy kötetének angol nyelvű kiadása (a magyar mellett), illetve online közzététele.

A hagyományos, papír alapú kiadás a legfontosabb témaköröket négy önálló kötetben (Állam és nemzet, Természeti környezet, Társadalom, Gazdaság), reprezentatív minőségben dolgozza fel, mely inkább célozza a tudományos ismeretterjesztést, mint a magas tudományt. Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy a hosszú idő alatt előkészített, hagyományos, papír alapú kötetek megjelenésük pillanatában gyakran már kevésbé aktuális információt is tartalmazhatnak, és a mai olvasóközönség jelentős része kevésbé vonzódik hozzájuk, az utókor szempontjából azonban mégis rendkívül fontos kordokumentumnak számítanak. A szinte naprakész tájékoztatást és a széles társadalmi rétegekkel való kapcsolattartást pedig a 2021-től fokozatosan megjelenő digitális változat, az e-MNA vállalja az atlasz honlapján (www.nemzetiatlasz.hu).

Atlaszszorozatunk egyes köteteinek fejezetei saját színvonalon rendelkeznek, melyek az olvasó könnyebb tájékozódását segítve a lapok oldalán, az alcímekben, az ábrákra és képekre utaló hivatkozásokban tűnnek fel. A szigorúan vett tudományos publikációktól eltérően, de a nemzeti atlaszoknál alkalmazott gyakorlatnak megfelelően az egyes fejezeteknél a szerzőknek csak a nevét adjuk meg, adataik (tudományos minősítés, beosztás, elsődleges munkahely neve és városa) az egyes kötetek végén (Szerzők, irodalom és források) található meg.

A mű jellege miatt a szövegben nem szerepelnek szakirodalmi hivatkozások, lábjegyzetek, ezért a szöveg írásához, az ábrák megszerkesztéséhez felhasznált vagy a témakörben további magyar nyelvű tájékozódást kínáló szakirodalomra, egyéb forrásokra, a fényképek szerzőire szintén az imént említett fejezetben bukkanhat rá a kedves olvasó. A fentiekkel (és sok esetben a helyhiánnyal) összefüggésben az egyes témaköröket látványossá tevő ábrák (térképek, táblázatok, grafikonok, diagramok) és fényképek nem tartalmazzák a szerzők nevét és az elkészítésükhöz esetleg szükséges forrásokat. Az atlasz e fontos alkotóelemeinek adatai szintén a Szerzők, irodalom és források fejezetben találhatóak. Az egyes ábrák és fényképek címét, előfordulási helyét az ábra- és képjegyzékek tartalmazzák, nagymértékben segítve ezzel célirányos keresésüket. A fenti illusztrációkon kívül az atlasz használatát segítik, a szöveg olvasását tartalmilag színesítik a bizonyos szakkifejezésekhez, fogalmakhoz, érdekes jelenségekhez kapcsolódó (sokszor önálló ábrákat, képeket is tartalmazó) szövegdobozok, melyeket az adott fejezet színével emeltünk ki.

Az egymás után megjelenő kötetek mindegyike rövid, áttekintő, azonos címet viselő (Magyarország dióhéjban) fejezettel kezdődik, mely három oldalon az ország legfontosabb adatait ismerteti, térképek segítségével pedig az adott évben aktuális közigazgatási beosztást, illetve a Kárpát–Pannon-térség általános földrajzi viszonyait (domborzat, vízrajz, település- és közlekedési hálózat) mutatja be.

Abból a tényből kiindulva, hogy az anyanyelvi szókészlet fontos részei a földrajzi nevek, melyek védelméről főként a térképek gondoskodhatnak, az MNA-ban az egyes földrajzi (pl. domborzati, vízrajzi, táj- és település-) neveket – államhatároktól függetlenül – a magyar nyelvű kötetekben magyarul használtuk. Közülük azokat, illetve idegen nyelvű megfelelőiket, melyek Magyarország mai határain kívül lelhetők fel, az egyes kötetek végén külön névjegyzékben gyűjtöttük csokorba.

Az MNA új kiadásának harmadikként megjelenő kötete, az Állam és nemzet egymásra épülve mutatja be hazánk földjének megismerését, felmérését, térképezését, a magyar honfoglalás előtti lakóit, a magyar állam történeti és jelenkori közigazgatását, a magyar állam és nemzet területének hullámzásait, népi kultúránk és nyelvünk térbeli tagolódását, társadalmi-politikai aktivitásunk és

nemzetközi kapcsolataink térbeli sajátosságait, illetve a magyarság tehetségföldrajzát. Az MNA 1989. évi kiadásához képest, a jelen kötet (jórészt térképészeti, történeti, néprajzi, nyelvi, politikai, közigazgatási) témakörének terjedelme és térképeinek száma több mint hétszeresére, a magyarító szöveg, ábrák, táblázatok, képek aránya 15%-ról 50%-ra nőtt úgy, hogy a fényképek új elemként bukkanak fel az atlaszban. Az új szemléletnek és a rendelkezésre álló adatoknak köszönhetően a Kárpát-medencével foglalkozó térképek száma 95-re, aránya az összes térképen belül közel 40%-ra emelkedett. A kötet címe a korábbi tervekhez képest az időközben lezajlott tematikai bővülés miatt némileg módosult.

A szakmai tudás, az elkötelezettség, a lelkesedés, a kiemelt stratégiai partner, a Központi Statisztikai Hivatal önzetlen adatszolgáltatása, szakmai közreműködése, továbbá a HUN-REN és az MTA sokrétű hozzájárulása mellett új kiadású nemzeti atlaszunk e kötetének megjelenését ezúttal is – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – a kormányzati támogatás tette lehetővé.

Végzőként ezúton szeretném megköszönni minden közreműködő intézmény, személy áldozatkész, önzetlen munkáját, kiemelten kormányunk és a KSH támogatását, mellyel lehetővé vált az MNA új kiadása Állam és nemzet című kötetének megjelenése. A munkában érintett több száz alkotó nevében adok hangot azon reményünknek, hogy a kedves olvasók – határainkon innen és túl – haszonnal és örömmel fogják forgatni (nagy mérete ellenére) a nyomtatott kötetet, vagy olvasásuk, interaktív módon használják a digitális változatát az MNA honlapján. Bízunk benne, hogy segítségével jobban meg fogják ismerni hazánkat, a Kárpát-medence és azon belül országunk és nemzetünk múltját, államunk közigazgatásának, politikai viszonyainak, nemzetközi kapcsolatrendszerének, népi kultúránk és nyelvünk térbeli tagolódását, sőt a kötet végén olvashatnak a hajdani és jelenkori magyar, illetve magyarországi tehetségek földrajzáról is.

KOCSIS KÁROLY

az MTA rendes tagja,
a szerkesztőbizottság elnöke

Magyarország Nemzeti Atlasza (MNA)

www.nemzetiAtlasz.hu

<i>Szerkesztőbizottság</i>
Kocsis Károly (elnök)
Klinghammer István (tiszteletbeli elnök), Nemerkenyi Zsombor (titkár),
Gercsák Gábor, Kincses Áron, Kovács Zoltán, Zentai László

<i>Kartográfiai Tanácsadó Bizottság</i>
Zentai László (elnök)
Bartos-Elekes Zsombor, Bottlik Zsolt, Buga László,
Gede Mátyás, Gercsák Gábor, Györffy János, Márton Mátyás,
Orosz László, Török Zsolt Győző, Ungvári Zsuzsanna

MNA Állam és nemzet kötet

<i>Kötetszerkesztők</i>
Kocsis Károly (főszerkesztő), Kovács Zoltán, Nemerkenyi Zsombor, Gercsák Gábor, Kincses Áron

<i>Fejezetszerkesztők</i>
Bába Iván, Borsos Balázs, Buga László, Győri Ferenc, Hajdú Zoltán, Halmai Péter, Hevesi Attila, Juhász Dezső, Kocsis Károly, Kovács Zoltán, Kulcsár Gabriella, Mátyás Szabolcs, Pál Viktor, Török Zsolt Győző, Várkonyi László

<i>Képszerkesztő</i>
Magyar Árpád

<i>Szakmai lektor</i>
Probáld Ferenc, Gercsák Gábor, Bereznay András (V. fejezet térképei)

<i>Nyelvi lektor</i>
Kálóczy Katalin, Gercsák Gábor

<i>Borítóterv</i>
Mezei Gáspár – HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet, Kuti Ildikó – Civertan Bt.

<i>Arculatterv, tipográfia</i>
Kuti Ildikó – Civertan Bt.

<i>Sokszorosítás</i>
Keskeny és Társai 2001 Kft. keskeny nyomda.hu

<i>A kiadvány megjelenéséhez támogatást nyújtott:</i>
Magyarország Kormánya
HUN-REN, Magyar Kutatási Hálózat
Magyar Tudományos Akadémia

A kötet szerkesztésének lezárása: 2024. július 1.

ISBN 978-963-9545-55-7ö
ISBN 978-963-9545-69-4

MAGYARORSZÁG NEMZETI ATLASZA

ÁLLAM ÉS NEMZET

<i>Szerzők</i>
BÁBA IVÁN
BÁRTH M. JÁNOS
BARTOS-ELEKES ZSOMBOR
BENEDEK JÓZSEF
BICZÓ KRISZTINA
BOLLÓK ÁDÁM
BOROS LAJOS
BORSOS BALÁZS
BUGA LÁSZLÓ
CSÜLLÖG GÁBOR
FINTA ISTVÁN
FRISNYÁK SÁNDOR
GYŐRI FERENC
HAJDÚ ZOLTÁN
HALMAI PÉTER
HARDI TAMÁS
HEGEDŰS ÁBEL
HEVESI ATTILA
HONVÁRI JÁNOS
HORVÁTH FRIDERIKA
HUBAI LÁSZLÓ

MARTON TIBOR
MASEK ZSÓFIA
MÁTYÁS SZABOLCS
MORVAI TÜNDE
NAGY MIKLÓS MIHÁLY
NEMERKÉNYI ZSOMBOR
OLÁH KRISZTINA
PÁL VIKTOR
PÁLNÉ KOVÁCS ILONA
PAP JÓZSEF
PAP NORBERT
REMÉNYI PÉTER
SIPOSNÉ KECSKEMÉTHY KLÁRA
SOMLYÓDYNÉ PFEIL EDIT
TÖRÖK ZSOLT GYŐZŐ
TRINGLI ISTVÁN
UJVÁRY GÁBOR
VADÁL ILDIKÓ
VÁRKONYI LÁSZLÓ
ZAGYI NÁNDOR
ZENTAI LÁSZLÓ

CSÜLLÖG GÁBOR
DEMETER GÁBOR
†DOMANOVSZKY GYÖRGY
†ENGEL PÁL
FINTA ISTVÁN
†GLASER LAJOS
GÓRA ZOLTÁN
GYŐRI FERENC
HAJDÚ ZOLTÁN
HALMAI PÉTER
HARDI TAMÁS
†HARKAI IMRE
H. KÉRDŐ KATALIN
HONVÁRI JÁNOS
HORVÁTH FRIDERIKA
HUBAI LÁSZLÓ
JANKÓ ANNAMÁRIA
JUHÁSZ DEZSÓ
KITANICS MÁTÉ
†KNEZSA ISTVÁN
KOCSIS KÁROLY
KÓKAI SÁNDOR

MÁTYÁS SZABOLCS
MORVAI TÜNDE
†NAGY IVÁN
ÖRDÖG ISTVÁN
PÁLNÉ KOVÁCS ILONA
PÁL VIKTOR
PAP JÓZSEF
PAP NORBERT
REMÉNYI PÉTER
SZÓKE BÉLA MIKLÓS
TÁTRAI PATRIK
TEKNŐS LÁSZLÓ
TINER TIBOR
TÖRÖK ZSOLT GYŐZŐ
UJVÁRY GÁBOR
VADÁL ILDIKÓ
VÁNDOR ANDRÁSNÉ
VÁRKONYI LÁSZLÓ
ZAGYI NÁNDOR

<i>Térkép- és ábraserzők</i>
†BARABÁS JENŐ
BÁRTH M. JÁNOS
BENEDEK JÓZSEF
BERTUS ZOLTÁN
BICZÓ KRISZTINA
BOLLÓK ÁDÁM
BOROS LAJOS
BORSOS BALÁZS
BUGA LÁSZLÓ
B. TÓTH ÁGNES

KOMORÓCZY BALÁZS
KÓSA LÁSZLÓ
KOVÁCS ZOLTÁN
KOVALCSIK TAMÁS
†KRESZ MÁRIA
KRISKA OLIVÉR
KULCSÁR GABRIELLA
KVECK PÉTER
†MARTIN GYÖRGY
MARTON TIBOR
MASEK ZSÓFIA

<i>Technikai munkatársak</i>
LACZKÓ MARGIT
MAGYAR ÁRPÁD